

УДК 159.923.2:001.891-029.32

DOI <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2025-22-33>

Алла Рубан

ORCID: 0000-0002-8997-9619

Тетяна Прядко

ORCID: 0000-0002-9010-6399

ПОЛІТИЧНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ ПОЛІТОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

У статті розглядається феномен ідентичності як складна багатовимірна категорія сучасної політичної науки, що формується на перетині соціальних, культурних і політичних чинників. Проаналізовано основні теоретичні підходи до осмислення ідентичності (психологічний, соціально-конструктивістський, культурологічний і політичний), її рівні й форми – національна, громадянська, етнічна, регіональна й політична. Метою статті є з'ясування основних теоретико-методологічних підходів у політологічному дискурсі до феномена ідентичності та її політичних функцій. Ідентичність не є сталою або заданою характеристикою, а формується й трансформується під впливом соціально-політичного контексту, історичної пам'яті, культурних наративів і комунікативних практик. Науковці підкреслюють її багатовимірний характер і ключову роль у процесах політичної мобілізації, легітимації влади й суспільної консолідації, особливо в умовах гібридних конфліктів та інформаційних воєн. В українському контексті формування інклюзивної громадянської та національної ідентичності постає ключовою передумовою демократичного розвитку, ефективної протидії зовнішнім інформаційним і безпечним загрозам і збереження державної цілісності.

Зроблено висновок, що ідентичність у сучасних соціально-політичних умовах є динамічним, багаторівневим і контекстуально зумовленим феноменом, який відіграє визначальну роль у процесах політичної самоорганізації, суспільної консолідації й забезпечення національної стійкості. Наголошується, що системне й систематичне дослідження феномена ідентичності дає змогу глибше зрозуміти природу політичних процесів, характер взаємодії між державою і громадянином, особливості формування політичної культури в умовах постійних глобальних трансформацій.

Ключові слова: політична ідентичність, науковий дискурс, глобалізаційні процеси, інформаційні технології, політична культура, етнічна ідентичність.

Вступ. У сучасному світі проблема ідентичності набуває особливого значення, оскільки саме вона є ключовим чинником формування політичних спільнот, визначення кордонів культурної та національної належності, побудови моделей взаємодії між державами й суспільствами. Глобалізаційні процеси, розвиток інформаційних технологій, посилення міграційних потоків, загострення міжкультурних суперечностей спричиняють трансформацію усталених уявлень про колективну й індивідуальну ідентичність. Це робить феномен ідентичності не лише предметом філософських і соціологічних рефлексій, а й об'єктом ґрунтового політологічного аналізу.

В умовах гібридних конфліктів, інформаційних війн, політики «м'якої сили» ідентичність перетворюється на інструмент політичної мобілізації й легітимації влади. Саме через неї відбувається конструювання національних наративів, визначається ставлення громадян до держави, її інститутів і зовнішньополітичного курсу. Водночас спостерігається тенденція до фрагментації ідентичності, коли поряд із національною зростає значення регіональної, етнічної, релігійної й професійної належності. Це актуалізує потребу у вивченні багатовимірності

© А. Рубан, Т. Прядко, 2025

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

феномена ідентичності в межах політичної науки. Метою статті є з'ясування основних теоретико-методологічних підходів у політологічному дискурсі до вивчення феномена ідентичності та її політичних функцій.

Особливе значення проблема ідентичності має для України, яка перебуває в стані тривалого цивілізаційного й геополітичного протистояння з Росією. Саме питання національної та громадянської ідентичності стали одними з ключових у процесах Революції Гідності, формуванні демократичних інституцій і протидії агресії. Війна показала, що здатність суспільства до консолідації навколо спільних цінностей є запорукою збереження державності.

Матеріал і методи дослідження. Сучасні політичні процеси засвідчують, що ідентичність є однією з ключових категорій, без осмислення якої неможливо пояснити ані внутрішньополітичні трансформації, ані динаміку міжнародних відносин. Водночас у політичній науці ідентичність залишається багатоаспектним і методологічно складним феноменом: вона розглядається як соціокультурна характеристика, інструмент політичної мобілізації, ресурс легітимації влади, чинник конфлікту чи, навпаки, консолідації. Це зумовлює відсутність єдиної наукової парадигми в її трактуванні. Актуалізація політологічних досліджень феномена ідентичності на нинішньому етапі суспільно-політичного поступу сприяє поглибленню розуміння політичної ідентичності.

Для розкриття теми дослідження використані методи абстрагування й узагальнення, системний підхід, структурно-функціональний і порівняльний методи.

Результати та обговорення. Політична ідентичність не є сталою величиною, вона динамічна, контекстуально змінна та багатовимірна. У різних суспільствах ідентичність може набувати різних форм – національної, етнічної, громадянської, релігійної, регіональної чи професійної, а їх взаємодія часто спричиняє як позитивні процеси інтеграції, так і деструктивні явища фрагментації. З огляду на це, виникає потреба в дослідженні ідентичності як політичного феномена, який формується на перетині внутрішніх і зовнішніх факторів.

Дослідженню феномена ідентичності в політологічному дискурсі приділяється нині достатньо уваги. У наукових доробках Р. Баумейстера, Е. Еріксона, В. Гудвіна, С. Тірні, Ф. Грождана, С. Голла, Дж. Еванс, Е. Ліндгрена, А. Паасі, К. Циммербауера, С. Свальфorsa, Г. Тайфела, Дж. Тернера й ін. розглядаються різні форми ідентичності, її багатовимірність, розкриваються особливості політичної ідентичності. Українські дослідники Т. Андрущенко, Т. Бевз, О. Голоденко, В. Дмитрієв, О. Добржанська, Я. Калакура, О. Рафальський, М. Юрій, Р. Ключник, М. Козловець та ін. характеризують ідентичність ще як і ключовий чинник політичної стабільності, національної єдності й безпеки, підкреслюють політичну, національну й громадянську складові багатовимірного феномена ідентичності.

Гібридні війни сучасності актуалізували ідеї ідентичності в політичній діяльності. Науковці Л. Дрогомирецька, Н. Юган, П. Костючок, Л. Бабенко й О. Курок відзначають, що політики ідентичності вже використовуються як інструмент внутрішньої мобілізації та зовнішньополітичної легітимації; інформаційні операції й пропаганда спрямовані на підрив ідентичності цілісності суспільств. Відповідно, стратегії зміцнення громадянської ідентичності й інклюзивні політики пам'яті є ключовими завданнями для державної та громадської практики [10].

Проблематика ідентичності посідає вагоме місце в сучасних соціогуманітарних науках, оскільки стосується базових характеристик людини, її самоусвідомлення, належності до певних соціальних спільнот, а також способів конструювання себе у взаємодії з іншими. Ідентичність є фундаментальною характеристикою як особистості, так і соціуму, визначаючи межі належності, цінності, смисли й орієнтири суспільного розвитку. Її дослідження вимагає міждисциплінарного підходу, який поєднує філософський, соціологічний, культурологічний і політичний виміри.

Аналізуючи наукові наративи, можна стверджувати, що ідентичність є багатовимірним феноменом. Вона може розглядатися на кількох взаємопов'язаних рівнях: особистісному, що відображає індивідуальні характеристики людини, її цінності, переконання, життєві орієнтири; соціальному, що визначається належністю до певних соціальних груп, професій, спільнот; культурному, який охоплює зв'язок індивіда з національними традиціями, мовою, релігією, історичною пам'яттю; політичному, що формується через усвідомлення себе громадянином певної держави, носієм політичних прав та обов'язків, суб'єктом політичних відносин.

У сучасній науці виокремлюють кілька ключових теоретичних підходів до аналізу ідентичності. У класичній психології (Е. Еріксон, Дж. Марсія) ідентичність розуміється як цілісність особистості, усвідомлення власного «Я» у часі та просторі, як внутрішній стан людини, що забезпечує безперервність її «Я». Соціально-конструктивістський підхід (Дж. Мід, П. Бергер, Т. Лукман, Г. Таджфел, Дж. Тернер) підкреслює, що ідентичність не є природженою, а створюється в процесі соціальної взаємодії, формується в під час спілкування й засвоєння соціальних ролей.

Культурологічний і постструктуралістський (постмодерний) підхід (С. Голл, М. Фуко, Ж. Дерріда та ін.) розглядає ідентичність як продукт культурних дискурсів і владних відносин, вона є результатом символічних процесів, через які суспільство визначає «своїх» і «чужих». Ідентичність розглядається як динамічна, змінна структура, яка перебуває в постійному русі, формується в контексті дискурсивних практик і культурних наративів. За С. Голлом, ідентичність пізнається у відмінностях. Самовизначення людини залежить від її протиставлення середовищу. Людина виокремлює себе від інших за певними характеристиками, і таким чином визначається її ідентичність. Крім того, кожна людина має багато різних ідентичностей, які іноді суперечать одна одній. Ці різні ідентичності не утворюють єдиного цілого, а є змінними. Отже, ідентичність людини змінюється з часом і формується через взаємини з культурою, яка її репрезентує [11]. Дослідники доводять, що ідентичність постійно змінюється, і процес її формування триває протягом усього життя людини. Відповідно, у різних життєвих ситуаціях переважає та чи інша ідентичність, вона функціонує в культурі та мові, формується й проявляється залежно від контексту й взаємодії.

Політичний підхід розглядає ідентичність насамперед як інструмент політичної самоорганізації й консолідації суспільства, зосереджується на ролі ідентичності у формуванні політичних націй, розвитку демократії, державотворчих процесах, легітимації влади й забезпеченні політичної стабільності. У межах політичної науки ідентичність розглядається як мультидисциплінарна категорія, що поєднує соціальну реальність, культурні символи, політичні ідеї та інституційні практики. Складовими політичної ідентичності є національна й громадянська ідентичності. Такий підхід дає змогу не лише описати феномен ідентичності, а й пояснити механізми її формування, функціонування і трансформації в умовах глобалізації й безпекових викликів.

Кожен із теоретичних підходів доповнює інші, утворюючи комплексне бачення феномена ідентичності як політичного, соціального й культурного явища.

У політичному контексті ідентичність виконує інтеграційну, легітимаційну і стабілізуювальну функції, стаючи основою громадянської єдності, державної цілісності та політичної стійкості.

Українська дослідниця Л. Тіхонова зауважує, що поняття політичної ідентичності в політичній науці набуло чіткого теоретичного окреслення лише в середині ХХ ст. Саме тоді термін «ідентичність» запозичений політологами з психології, де він спочатку використовувався для опису процесів самопізнання, самоусвідомлення й формування цілісного образу «Я». У перших політичних дослідженнях ідентичність тлумачилася досить

вузько – переважно як електоральна самоідентифікація, тобто ототожнення громадянина з певною партією чи ідеологічною платформою [7].

Як зауважує Н. Пашина, проблематика політичної ідентичності належить до кола найактуальніших напрямів сучасної європейської політичної науки. Її дослідження здійснюється як у межах національних політичних систем, так і на наддержавному, загальноєвропейському рівні. Політична ідентичність розглядається як ключовий чинник політичної інтеграції європейських держав і консолідації Європейського Союзу загалом. У цьому контексті європейська ідентичність трактується як складний і багатовимірний різновид політичної ідентичності, що поєднує елементи національної, культурної, громадянської й інституційної ідентичностей. Вона формується на основі спільних історичних наративів, політичних цінностей і соціокультурних кодів, які символічно об'єднують громадян різних держав у межах спільного європейського простору [5].

У сучасному суспільстві ідентичності набувають дедалі більшої множинності, фрагментарності, мінливості й контекстуальної залежності. Різні ідентичності можуть відрізнятися одна від одної, поєднуватися, перетинатися; вони можуть бути як рухомими, так і стабільними. Ідентичність формується з часом і в несвідомих процесах. Ідентичність людини вибудовується не лише через власне самосприйняття, а й через її сприйняття того, як її бачать інші. Людина може одночасно ототожнювати себе з кількома соціальними, культурними чи політичними спільнотами, що формує складну, багатовимірну структуру її самосвідомості. Іншими словами, саме в процесі політичної дії формується політична ідентичність, яка дає громадянину змогу усвідомлювати себе суб'єктом політики, розуміти власну позицію, інтереси й місце в політичному полі [9, с. 133].

У вузькому розумінні основними маркерами політичної ідентичності вважають соціальний статус, партійні преференції, ідеологічні переконання, ставлення до політичних лідерів. Проте, як слушно зазначає Л. Угрин, у сучасних умовах вони вже не можуть бути підґрунтям сталої ідентифікації індивіда [8, с. 215]. Ідентичність стає ареною боротьби між локальними та глобальними тенденціями, між прагненням зберегти унікальність і необхідністю адаптуватися до глобальних стандартів. Поширення різних ідеологій, зростання політичної мобільності, а також активізація громадянського суспільства сприяють переосмисленню традиційних уявлень про належність, лояльність і політичну участь.

Пошук національної ідентичності є однією з найважливіших історичних і соціокультурних тенденцій сучасного світу, який увійшов у фазу глибоких глобалізаційних трансформацій. У цей період відбувається активне переосмислення власної культурної, етнічної, політичної та релігійної належності, що зумовлює появу нових форм самоусвідомлення як на індивідуальному, так і на колективному рівнях. С. Гантінгтон стверджує, що «національні інтереси виростають з національної ідентичності» [2]. Ця думка підкреслює, що саме колективна ідентичність є вихідним пунктом формування політичних орієнтирів держави, адже без чіткого усвідомлення спільної належності, цінностей і цілей неможливо визначити стратегічні пріоритети й забезпечити ефективне функціонування політичної системи.

Громадянську ідентичність відображає усвідомлення людиною своєї належності до політичної нації. Науковці ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України визначають громадянську ідентичність як нормотворчий і регулятивний фактор у системі соціальної комунікації між громадянами та владою, розглядають її як категорію політичної науки, до змісту якої входять політико-правова компетентність особистості, політична активність, громадянська участь, почуття громадянської спільності. Свідченням і запорукою сталого розвитку громадянської ідентичності є колективне «Я», що формується через інститути громадянського суспільства та інші (стихійні, неінституціоналізовані) форми самоорганізації громадян [6, с. 7].

Європейські дослідники, використовуючи міждисциплінарний підхід (соціології, філософії, соціальної психології, правознавства, студій безпеки), значний масив емпіричного матеріалу, систематично досліджують сучасні тенденції розвитку європейської політичної культури. Вони відслідковують взаємозв'язок між громадянством і колективною ідентичністю в Європейському Союзі, обґрунтовують тезу, що європейську ідентичність і громадянство варто розглядати як постмодерні категорії – багаторівневі, динамічні та плінні [13].

Вітчизняний дослідник В. Дмитрієв звертає увагу на один із важливих чинників впливу на формування політичної ідентичності в сучасному світі – медіатизацію політики. Він зазначає, що політична діяльність дедалі більше підпорядковується логіці мас-медіа – рейтинговим показникам, видовищності, динаміці новинних циклів. У цьому контексті виникають нові явища – «медіатизовані електоральні кампанії» та «медіатизована ідентичність», коли політичне самовизначення формується не через безпосередню участь у політичних процесах, а через сприйняття інформації, створеної медіа [3]. Медіасфера, використовуючи сучасні інформаційно-цифрові технології й комунікаційні практики, продукуючи актуальні інформаційні наративи, впливає на громадську думку, ціннісні орієнтири та мобілізаційні настрої населення.

У мінливих соціально-політичних реаліях політична ідентичність набуває мультидименсійного характеру. Серед її вимірів вирізняють етнічну ідентичність – співвіднесення себе з певним етносом на основі походження, мови й культурних традицій; локально-регіональну ідентичність – ототожнення себе з певною територією, місцевою спільнотою чи регіоном.

На думку Т. Андрущенко, проблема співвідношення різних рівнів територіальної ідентичності: локальної, регіональної, етнічної, національної та макрорегіональної – належить до найскладніших міждисциплінарних питань сучасної науки. Це зумовлено тим, що сучасна людина одночасно відчуває себе жителем конкретного міста чи села, представником певного регіону й громадянином держави [1, с. 94].

Регіональна ідентичність формується під впливом історичного досвіду, соціально-економічних умов і політичної культури. Вона може посилюватися або, навпаки, слабшати залежно від рівня децентралізації, ефективності місцевого самоврядування, ступеня регіонального розвитку. На думку А. Гільдебрандта й Е.-М. Трюдінгера, люди старшого віку загалом мають більш виражене відчуття належності до регіону, ніж молодші покоління, для яких локальні ідентичності поступово поступаються місцем національним або наднаціональним [12, р. 154–155].

Етнічна ідентичність є однією з базових форм соціальної ідентичності, що полягає в усвідомленні індивідом своєї належності до певного етносу – історично сформованої спільноти людей, об'єднаної спільними культурними, мовними, релігійними та ціннісними ознаками. Вона забезпечує людині відчуття спадкоємності поколінь, культурної належності й соціальної вкоріненості. Часто етнічна ідентичність не має безпосереднього політичного виміру: її носії зберігають традиції, підтримують рідну мову, культуру, символіку, але не прагнуть до політичної автономії.

Однак в умовах політичної або соціальної нерівності етнічна ідентичність може ставати політизованою, тобто перетворюватися на інструмент мобілізації певної групи для захисту своїх прав та інтересів. Якщо етнос відчуває себе в дискримінованому або несправедливому становищі в межах держави чи регіону, це може стати каталізатором міжетнічних конфліктів, іноді з виходом на міжнародний рівень.

Таким чином, етнічна та локально-регіональна ідентичності можуть проявлятися як важливі елементи структури політичної ідентичності, які взаємодіють між собою й зумовлюють різні моделі політичної поведінки. Етнічна ідентичність формує основу колективного самоусвідомлення, тоді як регіональна – зміцнює соціальну згуртованість і почуття

причетності до локальної спільноти. Їхня взаємодія може сприяти як стабільності, так і фрагментації політичного простору, залежно від умов розвитку конкретної держави.

Україна в наукових дослідженнях постає як «поле битви ідентичностей»: нинішня російсько-українська війна посилила увагу до питання національної й громадянської ідентичності, спричинила переформатування уявлень про «нас» і «їх». Останні емпіричні роботи свідчать про підвищення відчуття національної солідарності та відчуження від російської ідентичності у значної частини населення; появу нових соціальних ідентичностей серед переселенців і біженців, які впливають на соціальну інтеграцію; підвищену роль історичної пам'яті й наративів у конструюванні національного «Я».

Вагомим чинником зміцнення української ідентичності стала трансформація державної політики пам'яті. Як зазначають В. Іваненко та В. Кривошеїн, після 2014 року вона набула україноцентристського характеру, що виявилось в упровадженні політики декомунізації, переосмисленні історичного наративу та відновленні пам'яті про національно-визвольну боротьбу. Такі зміни сприяли формуванню історичної суб'єктності українців, відновленню тяглості національної традиції та утвердженню цінностей свободи й незалежності [4, с. 20].

Водночас політика пам'яті й гуманітарна політика загалом мають ґрунтуватися на принципах культурного плюралізму, толерантності та взаємоповаги. Україна є багатонаціональною державою, де проживають десятки етнічних груп, які прагнуть зберегти власну мову, культуру, традиції та світогляд. Саме тому розбудова української політичної нації має здійснюватися не шляхом уніфікації, а через інтеграцію – на основі спільних демократичних цінностей, рівності громадянських прав і взаємного визнання культурних відмінностей.

Українське суспільство має всі передумови для поєднання різних рівнів ідентичності – державної, громадянської, етнічної, професійної, соціальної. Таке поєднання є ознакою зрілої демократії, коли особа може одночасно ідентифікувати себе і як громадянина держави, і як члена певної спільноти чи групи, не відчуваючи внутрішнього конфлікту. Саме така модель – багатовимірної, відкритої та інклюзивної ідентичності – є запорукою стабільного розвитку сучасної України та її стійкості до зовнішніх маніпуляцій і впливів.

Автор академічного дослідження «Еволюція України від «поля бою ідентичностей» до «каталізатора ідентичності»: формування національної ідентичності в умовах конкуруючих гегемоністських дискурсів» С. Мередіт аналізує еволюцію України як «поля битви ідентичностей», сформованого на основі конкуренції між західними та російськими гегемонами. Аналізуючи процеси, які відбуваються в українському суспільстві протягом десятиліття відкритого конфлікту з Росією, автор робить висновок, що українці вибудували єдине відчуття самості на основі спільної історії, мови і боротьби за власний незалежний шлях, Україна є тепер не лише об'єктом геополітичного суперництва, а й активний суб'єктом, що формує сильну, самобутню національну ідентичність [14]. Формування спільних україноцентричних соціокультурних цінностей як об'єднуючого чинника українців під час війни свідчить про утвердження загальнонаціональної ідентичності та зміцнення основ громадянської політичної культури.

Перспективи подальших досліджень у межах проблематики ідентичностей можуть бути спрямовані на розроблення ефективних політик суспільної консолідації та соціальної інтеграції внутрішньо переміщених осіб з урахуванням регіональних, культурних і ціннісних відмінностей.

Висновки. Ідентичність є багатовимірним, динамічним і контекстуально зумовленим феноменом, який посідає вагоме місце в сучасній політичній науці. Вона є не лише формою індивідуального й колективного самовизначення, а й важливим чинником формування політичних стратегій, соціальної стабільності, суспільної консолідації та національної безпеки, інструментом політичної мобілізації, легітимації влади тощо. Дослідження феномена

ідентичності дає змогу глибше зрозуміти природу політичних процесів, характер взаємодії між державою та громадянином, особливості формування політичної культури в умовах постійних глобальних трансформацій.

Політична ідентичність у сучасному світі – це складне, багаторівневе утворення, яке перебуває в постійному процесі формування й переосмислення. Вона формується на перетині особистого досвіду, соціальних умов, комунікаційних впливів і глобальних тенденцій, відображаючи динаміку сучасного політичного буття.

В умовах глобалізації, медіатизації політики й гібридних конфліктів ідентичності набувають множинного й фрагментарного характеру, їх взаємодія може спричиняти як інтеграційні, так і деструктивні процеси. Російсько-українська війна актуалізувала національну та громадянську ідентичність в українському суспільстві, посилила суспільну солідарність і водночас виявила загрози, пов'язані з інформаційними впливами й маніпулятивними наративами.

Формування інклюзивної, відкритої та багаторівневої ідентичності є ключовою передумовою демократичного розвитку України, зміцнення її стійкості до зовнішніх загроз та успішної інтеграції різних соціальних груп. Дослідження ідентичності потребує міждисциплінарного підходу, має важливе прикладне значення для вироблення ефективних державних і суспільних стратегій у сучасних трансформаційних умовах.

Література:

1. Андрущенко Т. В. Регіональна ідентичність: зміст, типи та особливості формування. *Політикус*. 2019. Вип. 4. С. 93–97.
2. Гантінгтон С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку / переклад з англ. Н. Климчук. Львів : Кальварія, 2006. 474 с.
3. Дмитрієв В. В. Політична ідентичність в умовах суспільних трансформацій. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2022. Вип. 34. С. 52–56.
4. Іваненко В., Кривошеїн В. Державна політика пам'яті в сучасній Україні в умовах інформаційної війни (2014–2021 рр.). *Грані*. 2022. Том 25. № 2. С. 16–21.
5. Пашина Н. П. Розвиток теорії політичної ідентичності в сучасній Європейській політичній науці. URL: <https://repository.mu.edu.ua/>.
6. Політичні механізми формування громадянської ідентичності в сучасному українському суспільстві : колективна монографія. Київ : ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2014. 296 с. URL: https://ipend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/politychni_182.pdf.
7. Тіхонова Л. А. Політична ідентичність сучасного українського суспільства. URL: <https://periodicals.karazin.ua/thcphs/article/view/2211/>.
8. Угрин Л. Політичні виміри колективних ідентичностей. *Evropský Politický a Právní Diskurz*. 2018. Vol. 5. Issue 2. P. 213–219.
9. Яценко Н. Політична ідентичність: концептуалізація поняття. *Evropský Politický a Právní Diskurz*. 2020. Vol. 7. Issue 6. P. 130–135.
10. Drohomyretska L., Yuhan N., Kostyuchok P., Babenko L., Kurok O. The influence of historical memory on the formation of national identity: A response to the challenges of the Russian-Ukrainian war. *Amazonia Investiga*. 2024. № 13(81). P. 108–116. URL: amazoniainvestiga.info.
11. Hall S., Evans J. Visual Culture: the Reader. SAGE Publications, 1999.
12. Hildebrandt A., Trüdinger E.-M. Belonging and exclusion: the dark side of regional identity in Germany. *Comparative European Politics*. 2021. Vol. 19. P. 146–163.
13. Karolewski Ireneusz Pawel. Citizenship and Collective Identity in Europe. London : Routledge, 2009. 272 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203872260>; Ivic Sanja. URL: European Identity and Citizenship: Between Modernity and Postmodernity. London, UK : Palgrave-Macmillan, 2016. 288 p.
14. Meredith S. Ukraine's evolution from identity battleground to identity catalyst : Constructing national identity amidst competing hegemonic discourses. *National Identities*. Tandfonline, 2025.

References:

1. Andrushchenko, T.V. (2019). Rehionalna identychnist: zmist, typy ta osoblyvosti formuvannia [Regional identity: content, types, and features of formation]. *Politykus*, 4, 93–97 [in Ukrainian].
2. Hantinton, S.P. (2006). Protystoiannia tsyvilizatsii ta zmina svitovoho poriadku [Clash of Civilizations and the Transformation of the World Order]. Pereklad z anhl. Natalii Klymchuk. Lviv: Kalvariia, 474 p. [in Ukrainian].
3. Dmytriiev, V.V. (2022). Politychna identychnist v umovakh suspilnykh transformatsii [Political Identity in the Context of Social Transformations]. *Aktualni problemy filosofii ta sotsiologii*, 34, 52–56 [in Ukrainian].
4. Ivanenko, V., Kryvoshein, V. (2022). Derzhavna polityka pamiaty v suchasni Ukraini v umovakh informatsiinoi viiny (2014–2021 rr.) [State Memory Policy in Contemporary Ukraine under Conditions of the Information War (2014–2021)]. *Hrani*, 25(2), 16–21 [in Ukrainian].
5. Pashyna, N.P. Rozvytok teorii politychnoi identychnosti v suchasni Yevropeiskii politychnii nauki [The development of political identity theory in contemporary European political science]. Retrieved from: <https://repository.mu.edu.ua/> [in Ukrainian].
6. Politychni mekhanizmy formuvannia hromadianskoi identychnosti v suchasnomu ukrainskomu suspilstvi [Political mechanisms for the formation of civic identity in contemporary ukrainian society]. Kolektyvna monohrafiia. Kyiv: IPIEND im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy, 2014. 296 p. Retrieved from: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/politychni_182.pdf [in Ukrainian].
7. Tikhonova, L.A. Politychna identychnist suchasnoho ukrainskoho suspilstva [Political identity of contemporary ukrainian society]. Retrieved from: <https://periodicals.karazin.ua/thcphs/article/view/2211/> [in Ukrainian].
8. Uhryn, L. (2018). Politychni vymiry kolektyvnykh identychnosti [Political dimensions of collective identities]. *Evropský Politický a Právní Diskurz*, 5(2), 213–219.
9. Yatsenko, N. (2020). Politychna identychnist: kontseptualizatsiia poniattia [Political identity: conceptualization of the concept]. *Evropský Politický a Právní Diskurz*, 7(6), 130–135.
10. Drohomiretska, L., Yuhan, N., Kostyuchok, P., Babenko, L., & Kurok, O. (2024). The influence of historical memory on the formation of national identity: A response to the challenges of the Russian-Ukrainian war. *Amazonia Investiga*, 13(81), 108–116. Retrieved from: amazoniainvestiga.info.
11. Hall, S., Evans, J. Visual. Culture: the Reader. SAGE Publications, 1999.
12. Hildebrandt, A., Trüding, E.-M. (2021). Belonging and exclusion: the dark side of regional identity in Germany. *Comparative European Politics*, 19, 146–163.
13. Karolewski Ireneusz Pawel. Citizenship and Collective Identity in Europe. London: Routledge. (2009). 272 r. <https://doi.org/10.4324/9780203872260>; Ivic Sanja. European Identity and Citizenship: Between Modernity and Postmodernity. London, UK: Palgrave-Macmillan, 2016. 288 p.
14. Meredith, S. (2025). Ukraine's evolution from identity battleground to identity catalyst : Constructing national identity amidst competing hegemonic discourses. *National Identities*. Tandfonline.

Alla Ruban, Tetiana Priadko. Political identity as an object of political science research

The article examines the phenomenon of identity as a complex, multidimensional category of contemporary political science that is formed at the intersection of social, cultural, and political factors. The main theoretical approaches to understanding identity (psychological, social-constructivist, cultural, and political), as well as its levels and forms – national, civic, ethnic, regional, and political – are analyzed. The aim of the article is to clarify the principal theoretical and methodological approaches within political science discourse to the phenomenon of identity and its political functions. It is noted that, according to scholars, identity is not a fixed or given characteristic but is formed and transformed under the influence of the socio-political context, historical memory, cultural narratives, and communicative practices. Researchers emphasize its multidimensional nature and its key role in processes of political mobilization, the legitimization of power, and social consolidation, especially in the context of hybrid conflicts and information wars. In the Ukrainian context, the formation of an inclusive civic and national identity emerges as a key prerequisite for democratic development, effective resistance to external informational and security threats, and the preservation of state integrity.

The article concludes that, under contemporary socio-political conditions, identity is a dynamic, multi-level, and context-dependent phenomenon that plays a decisive role in processes of political self-organization, social consolidation, and the provision of national resilience. It is emphasized that systematic and comprehensive research into the phenomenon of identity makes it possible to gain a deeper understanding of the nature of political processes, the character of interaction between the state and the citizen, and the specific features of political culture formation in the context of ongoing global transformations.

Key words: *political identity, academic discourse, globalization processes, information technologies, political culture, ethnic identity.*

Відомості про авторів:

Рубан Алла – кандидат філософських наук, доцент кафедри політології,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі.

Прядко Тетяна – кандидат політичних наук, старший викладач кафедри політології,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі.

Надійшла 05.12.2025

Прийнята 20.12.2025

Опублікована 28.01.2026